

ณ กาลครั้งหนึ่ง
ที่ ศูนย์สุขภาพเชตวัน ศาลายา
๑๔-๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๖

โดย

วันชัย ภู่งาม

ณ กาลครั้งหนึ่ง ที่ ศูนย์สุขภาพเชตวัน ศาลา ๑๔-๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๖

ขอขอบคุณแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น

เมื่อวันที่ ๑๔-๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ประธานกรรมการมูลนิธิศึกษาและเผยแพร่พระพุทธศาสนา และคณะวิทยากรของมูลนิธิศึกษาและเผยแพร่พระพุทธศาสนา ได้รับเชิญจาก รองศาสตราจารย์ ดร.สวณิต ยมาภัย เพื่อไปพักผ่อนและสนทนาธรรมที่ศูนย์สุขภาพเชตวัน ศาลา (Chetawan Retreat Resort) ตั้งอยู่ที่ ตำบลศาลา อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

ศูนย์สุขภาพเขตรวัน ศาลายา เป็นรีสอร์ทสุขภาพที่ตั้งอยู่ใกล้กรุงเทพฯ เดินทางได้สะดวก ไม่ไกลจากมหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา ให้บริการในด้านการนวดแผนไทย แก่ผู้ที่เดินทางมาใช้บริการในเวลากลางวัน และมีห้องพักที่สามารถรับรองแขกเข้าพักได้

จำนวน ๑๕ ห้อง ไม่นับรวมห้องพักสำหรับผู้ที่มาเข้าคอร์สเรียนการนวดแผนโบราณและการดูแลสุขภาพแผนไทย ซึ่งที่เห็นมีทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่มีความสนใจมาเรียนเพื่อนำไปประกอบอาชีพ ทั้งยังมีผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับสุขภาพและความงามตามแบบวิถีไทยจำหน่ายอีกด้วย

และเช่นเคย ข้าพเจ้าขออนุญาตนำความการสนทนาธรรมบางตอน มาฝากทุกท่าน เพื่อยังประโยชน์ตามควรแก่กาล ดังนี้ครับ

ท่านอาจารย์ :

สำหรับคนไม่รู้ภาษาบาลี คงจะสงสัยแน่ๆ เดียวก็กุศล เดียวก็กุศล (กุ-สะ-ลา) ถ้าเป็นหลายๆ ก็ กุศล ถ้าเป็น ไม่หลายก็ กุศล "กุศล ธรรมา" ก็หมายความว่า ธรรมะทั้งหลาย ที่เป็นกุศล ก็เป็นธรรมะ เพราะฉะนั้น จึงเป็นคำว่า กุศล ทั้งหมดเลย ก็เป็นธรรมะ แต่ "ธรรมะ" ก็ไม่ใช่ อย่างเดียว ต้องเป็น "ธรรมา" ด้วย นี่สำหรับคนที่ไม่ได้ เข้าใจเรื่องภาษาบาลี แต่ก็คงจะทราบเล็กน้อยว่า ความหมายต้องเป็นอย่างนี้ว่า ไม่ใช่หมายถึง กุศลเดียว แต่ กุศลทั้งหลายทั้งหมด ก็เป็นธรรมะ นั่นเอง

...ธรรมะเป็นเรื่องที่ละเอียดมาก ก็ทรงแสดงตามที่เราสามารถที่จะเข้าใจได้ อย่างที่คุณวิชัยกล่าวถึง ก็คือ เดียวนี้ เราก็ต้องพิจารณาสิ่งที่จะได้ฟังว่า เดียวนี้ อะไร ควรเสพ? ไม่ใช่ไปคอยจนถึงว่า ตอนนั้น ตอนนี้จะเสพอะไร แม้แต่ ขณะนี้ เดียวนี้ ซึ่งเป็นสภาพธรรมะที่มีจริง

อะไรควรเสพ? อะไรไม่ควรเสพ? ยาก แต่ก็ทรงแสดงไว้
ว่า สิ่งไม่ควรเสพ ไม่ใช่ในนิมิต อนุพยัญชนะ เพราะเหตุว่า
ถ้าเสพแล้วติดข้อง รู้ความเป็นนิมิต รู้ความเป็นอนุ
พยัญชนะ ขณะนั้นจะไม่เข้าใจลักษณะของธรรมะเพราะ
มัวติดข้องในนิมิตของสิ่งที่ปรากฏและอนุพยัญชนะ
ด้วย...

...ใช้คำว่า อโคจร (อะ-โค-จะ-ระ) เพราะเหตุว่า นิมิต อนุ
พยัญชนะ ไม่ทำให้เข้าใจสภาพธรรม ซึ่งกำลังเกิดดับ
ในขณะนี้ เมื่อมีปัญญา ก็จะได้ว่า ควรเสพความจริง ที่มี
จริงๆ ในขณะนี้ ด้วยความเห็นที่ถูกต้อง ที่ละลึกที่ละน้อย
อย่างขณะนี้ เห็น ไม่ใช่ คิด ไม่ใช่สิ่งที่ปรากฏให้เห็น ถ้าไม่
เข้าใจ ๓ คำนี้ ก็จะไม่เข้าใจคำว่า ควรเสพและไม่ควรเสพ
แต่เพราะรู้ว่า ความจริงขณะนี้ก็คือ "เห็น" มี แล้วก็กล่าว
ถึง เห็น เห็นจริงๆ ขณะที่ เห็น เป็นธาตุรู้...

...แล้วสิ่งที่ปรากฏให้เห็น ก็มีจริงๆ ยังไม่เป็นนิมิต อนุ
 พยัญชนะ ถ้ามีความเข้าใจที่ถูกต้องว่า เป็นแต่เพียงสิ่งที่
 จิตเห็นเกิดขึ้นเห็น แล้วก็ดับ ทั้งจิตเห็น และสิ่งที่ปรากฏ
 ทางตา แม้ว่าอายุจะยาวกว่าจิต แต่ก็ดับไปเร็วมาก
 เพราะฉะนั้น ที่ควรเสพจริงๆ คือ เดียวนี้ สิ่งที่มีจริงๆ ที่
 กำลังปรากฏ แต่เสพโดยที่ว่า "เป็นเรา" ไม่มีทางเป็นไปได้ ต้อง "เป็นปัญญา พร้อมด้วยสติสัมปชัญญะ" จึง
 สามารถที่จะเสพ คือ เริ่มศึกษา เริ่มเข้าใจ สิ่งที่กำลัง
 ปรากฏ ด้วยการ "ฟัง"...

...ฟังทีละเล็กทีละน้อย อย่าคิดว่าจะได้ผลเดี๋ยวนี้นะ วันนี้
แต่จากการฟังความจริง ก็รู้ว่า เห็น เกิดเห็น แล้วก็ดับ
"อุปบัติ" การเกิดขึ้นชั่วขณะที่แสนสั้น เร็วมาก เพราะมีสิ่ง
ที่ปรากฏจริงๆ กระพริบจักษุประสาทจริงๆ จิต เจตสิก เกิดขึ้น
กำลังรู้สิ่งที่ปรากฏทางตา เท่านั้นเอง ฟังบ่อยๆ ไม่ว่าจะ
เป็น ทางตา ทางหู ทางจมูก ทางลิ้น ทางกาย ทางใจ ถ้า
คุณสวณิตไม่ได้ยินคำว่า กุศลา ธรรมะ ก็คงจะผ่านถึง
กุศลา ธรรมา ไม่ได้...

...อย่างเมื่อกี้นี้ (ที่สนทนากันเรื่องของความฝัน) เป็น
อย่างไร? ควรเสพ หรือไม่ควรเสพ? นิमित อนุพยัญชนะ
ของ "ความคิด" ทั้งหมดหรือเปล่า? แม้แต่ ความคิด ก็
ต้องมีนิमित อนุพยัญชนะด้วย แสดงว่า ต้องเข้าใจ
ความหมายจริงๆ ของคำว่า ขณะนี้ คืออะไร และที่ใช้คำ
ว่า นิमित ก็หมายถึง สภาพธรรมะ ที่เกิดดับ สืบต่อ เร็ว จน
เป็น "เรื่อง" ถ้าเพียง "หนึ่ง" ปรากฏ แล้วก็ดับไป ไม่เป็น
"เรื่อง" เลย...

...แต่ว่า ที่กำลังเป็นเรื่อง ทุกเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องฝันดี ฝันไม่ดี หรืออะไรก็ตามแต่ ทั้งหมดก็ไม่พ้นจาก นิमित อนุ พยัญชนะ เพราะฉะนั้น สิ่งที่ไม่ควรเสพอย่างยิ่ง อย่าง อุกฤษฏ์ ก็คือ นิमित อนุพยัญชนะ เพราะว่าจะไม่ทำให้ สามารถรู้ความจริง ของสิ่งซึ่งมีจริง แต่ว่า ไปจดจำสิ่งซึ่ง ไม่จริง เพราะเหตุว่า เป็นเพียงรูปร่าง สัตฐาน หรือว่า แล้วแต่จะใช้คำว่าอะไรก็ตามแต่ ของสิ่งที่เกิดดับ สืบ ต่อ จนเหมือนเที่ยง แล้วเข้าใจว่า สิ่งนั้น ยั่งยืน...

...เพราะฉะนั้น ถ้าเราอย่างนี้ไปเรื่อยๆ ก็จะไม่พ้นจากการที่ว่า โลกนี้เที่ยง เราเที่ยง ทุกสิ่งทุกอย่างเที่ยง เป็นสิ่งนั้น สิ่งนี้ แต่การที่จะสามารถเข้าใจถูกต้อง จนกระทั่ง ละความเห็นผิด ดับ ไม่ให้เกิดอีกเลย ก็จะได้เห็นว่า เป็นเรื่องของการอบรมปัญญา แม้ในขั้นของการฟัง ก็ไม่ข้าม คือ เข้าใจแต่ละคำ ที่ได้ยิน ได้ฟัง...

...เพราะว่า แม้จะกล่าวว่า ขณะนี้ ควรรู้อย่างยิ่ง ไม่ใช่เมื่อวานนี้ หรือ ขณะก่อน หรือ สิ่งที่ยังไม่มาถึง แต่ ทำไมไม่รู้? ทั้งๆ ที่ได้ยินคำว่า "ควรรู้อย่างยิ่ง" คือ "เดี๋ยวนี้" เพราะเหตุว่า ไม่สามารถที่จะมีปัจจัย ที่จะทำให้เข้าใจความจริง ของสิ่งที่ แม้กำลังเผชิญหน้า แต่อวิชชา ไม่สามารถที่จะรู้ความจริงได้

ด้วยเหตุนี้ จึงเป็นผู้ที่อดทน รู้ว่า "สิ่งนี้" มีจริงๆ ฟังแล้ว เข้าใจขึ้น เข้าใจขึ้น นั่นเป็นหนทางเดียว ที่จะไม่ติดในนิमित อนุพยัญชนะ เพราะ "เข้าใจ"...

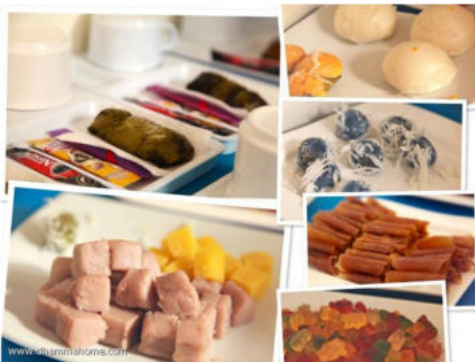
...ถึงขณะนี้ จะปรากฏ เป็นคนนั้น คนนี้ สิ่งนั้น สิ่งนี้ แต่ก็
เข้าใจถูกต้องว่า ไม่ใช่ขณะที่ กำลังเห็น เพราะฉะนั้น ก็
สามารถที่จะเข้าใจ "เห็น" ในขณะนี้ ว่าเห็นจริงๆ เป็นธาตุ
รู้ ซึ่งอุปบัติ เกิดขึ้น ซึ่งใครยังไม่ได้เลย เพราะว่า ต้องมี
กรรม เป็นปัจจัย ที่จะทำให้ จิตขณะนี้ เกิดขึ้นเห็น เกิด
แล้ว ต้องเป็นไป ความประพจน์ทั้งหมด ย่อมประพจน์
ตามที่เป็นไป แต่ละคน ตั้งแต่เกิดมา เราจะหลีกเลี่ยง
ไม่ให้ เป็น อย่างที่กำลังเป็นเดี๋ยวนี้ ก็ไม่ได้ ในแต่ละหนึ่ง
ย่อมเป็นไป ย่อมประพจน์เป็นไป ตามการสะสม...

...ขณะนี้ กำลังสะสม ความเข้าใจ สิ่งที่เราอยาก ที่สั้นมาก แต่ก็จริง ๆ แต่ละหนึ่งขณะ ซึ่งเกิดแล้วก็ดับ สืบต่อ แต่ก็เพราะอาศัยความอดทน การฟัง แล้วค่อย ๆ เข้าใจขึ้น วันหนึ่ง เราก็สามารถที่จะเริ่มเข้าใจว่า เดียวนี้ ที่ว่าเหมือนฝัน ก็เพราะว่า เป็นเพียงสิ่งที่ปรากฏให้เห็นชั่วคราว แล้วก็ไม่กลับมาอีกเลย...

...ชาติก่อน เป็นใคร อยู่ที่ไหน ทำอะไร ก็ไม่มีใครสามารถที่จะรู้ได้ แต่ชาตินี้ เมื่อวานนี้ เราทำอะไรบ้าง? ช่วยกันนี้นึกออกไหม? เดียวนี้ เป็นอย่างนี้ พรุ่งนี้ จำได้ไหม? ถึงสิ่งที่เราพูด หรือ สนทนาธรรมกันเดี๋ยวนี้ ก็จำไม่ได้ทั้งหมด เพราะไม่เหมือนขณะที่กำลังได้ยิน ไม่เหมือนขณะที่กำลังคิด ตามสิ่งที่ได้ฟัง...

พี่แฉ่น-วิภาดา กัลยาณมิตร กรุณานำขนม
และของว่าง รวมทั้งอาหารบางอย่าง เช่น
ข้าวผัด ข้าวเหนียว หมูย่าง ใส่อั่ว ฯลฯ มา
ฝากทุกๆ ท่านด้วย เป็นการเพิ่มเติมจากที่
ทางรีสอร์ทได้จัดไว้ อร่อยมากครับ ขอ
อนุโมทนาครับ

...เพราะฉะนั้น แต่ละขณะ เพราะเกิดดับ สืบต่อ ผ่านไป
โดยไม่กลับมาอีก โดยยับยั้งไม่ได้ จึงเหมือนความฝัน ยัง
ไม่ตื่น เพราะว่าถ้าตื่น ก็คือ ขณะที่เรารู้ลักษณะและความ
เป็นจริง ของสภาพธรรม ซึ่งเป็นธรรม "แต่ละหนึ่ง" เช่น
"แข็ง" เมื่อไหร่จะรู้ขณะที่กระทบ เมื่อเข้านี้มีใครรู้บ้าง?
กระทบแข็งแล้ว แน่นอนทุกคน แต่ว่า ไม่มีใครรู้ลักษณะที่
เป็นธรรม ที่เป็นแข็ง เมื่อไม่รู้ ก็เหมือนฝัน คือ มีก็จริง แต่
ก็หมดไปแล้ว แล้วก็ไม่ใช่ใจด้วย...

... การฟังธรรมะ จึงต้องเป็นเรื่องที่รู้ว่า สิ่งที่ควรเสพ สิ่ง
ควรรู้ คือ ลักษณะที่มีจริง ซึ่งเป็นธรรมะเดี๋ยวนี้ แต่ก็ยังไม่
สามารถจะเป็นเดี๋ยวนี้ได้ การฟังแล้วเข้าใจขึ้น ก็สามารถ
จะละคลายความไม่รู้จนกระทั่งวันหนึ่ง ผู้ที่ได้อบรมแล้ว
ท่านก็สามารถที่จะรู้ความจริงได้ จากการที่ไม่เคยรู้มา
ก่อน แล้วก็อบรม จนกระทั่งสามารถที่จะรู้ได้...

...ความจริงก็ต้องเป็นอย่างนี้ คือ สิ่งที่ควรเสพ จะต้องรู้
จากสิ่งที่ปรากฏนี้ได้ แม้เดี๋ยวนี้ ได้ยินคำนี้ แต่ก็ยังไม่ได้
เสพ ด้วยปัญญา แต่ถ้าฟังต่อไป เข้าใจต่อไป ก็ไม่ทิ้ง การ
ที่จำอย่างมั่นคงว่า สิ่งที่เราจะรู้ยิ่ง ควรเสพยิ่ง ก็คือ สิ่ง
กำลังปรากฏ ด้วยความเห็นถูก ด้วยความเข้าใจถูก...

...เมื่อยังไม่เกิด ก็สะสม ความเห็นถูก และ ความดี อย่าง
ความดี ดูเหมือนว่า รู้จักดีกันทุกคน แล้วก็พูดถึง "ทำดี"
ด้วย เดียวนี้ละ? ไม่ต้องรอขณะต่อไป เดียวนี้ ทำดี โดย
ฟังธรรมะ เห็นไหม? เป็นความดีอย่างหนึ่ง แน่นนอน ไม่ใช่
ว่าเราจะไปเที่ยว หรือว่า เราจะไปทำสิ่งที่ไม่ดีมีสาระ แต่
กำลังฟังสิ่งที่มีสาระ และ เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง นี่คือ
ความดี แต่ว่า เวลาที่เราไม่ได้ฟังธรรมะ ดีหรือเปล่า? ต้อง
เป็นผู้ตรง...

...พอหรือยัง? เพราะฉะนั้น ความดี ไม่ต้องรอเลย เดี่ยวนี้
ไม่ว่า เดี่ยวนี้ ฟัง หรือ เดี่ยวนี้ ทำอะไรก็ตาม เดี่ยวนี้ เห็น
ใครก็ตาม เป็นมิตร ดีทันที ไม่ต้องรออีก เดี่ยวนี้ มีอะไรที่
จะช่วยคนอื่นได้ ช่วยทันที อนุโมทนาได้ อนุโมทนา นี่คือ
ความดีทั้งหมด คือ เดี่ยวนี้

จะทำให้เรา ไม่เพียงคิดว่า ทำดี แต่วันนี้ ทำหรือยัง? ทั้งๆ
ที่ กำลังอยู่ตรงนี้ ทำดี ก็คือว่า ฟังธรรม ให้เข้าใจ แต่ก็
บังคับบัญชาไม่ได้ กำลังได้ยินอย่างนี้ คิดอย่างอื่น เห็น
ไหม? แม้ทำดี ก็บังคับบัญชาไม่ได้...

...แต่ถ้า มีความเข้าใจ ละเอียดขึ้นว่า ดี คือ อะไร? กุศล
ทุกชนิด ความเป็นมิตร และ สิ่งซึ่งจะเป็นประโยชน์มาก
สำหรับทุกชีวิต ก็คือ ได้ฟัง กับการระลึกถึง ความตาย
สัพพัตถกัมมัฏฐาน ฐานะที่ตั้ง ที่ควรระลึก ซึ่งจะทำให้
ขณะนั้น "ดี" ถ้าเราคิดถึง ความตาย อาจจะเป็นเดี๋ยวนี้ก็
ได้ ทำไมจะต้องคอย ทำดีวันต่อไป หรือว่า ขณะต่อไป ถ้า
ระลึกอย่างนี้ ขณะนั้นก็ "ดี" คือ ต้องเข้าใจความดีด้วยว่า
ความดี ไม่ต้องรอ เลย เดี่ยวนี้ เดี่ยวนี้...

...เติมความดี ในชีวิต แต่ละวันๆ ไปเรื่อยๆ เพราะเหตุว่า
อกุศล มากมายเหลือเกิน แม้ขณะที่กำลังฟัง ได้ยินเสียง
เสียงอะไรก็ไม่รู้ แล้วก็รู้ด้วยว่า ขณะนั้น ชอบ หรือ ไม่
ชอบ หมดแล้ว แล้วก็อีก ปราบกฎระหว่างนั้น ไม่ได้ดีเลย
แล้วก็ไม่ใช่ทำความดีด้วย เพราะฉะนั้น การฟังธรรมะ ก็
เป็นเรื่องที่ละเอียดมาก แล้วก็ประโยชน์ คุ่มกับการที่
ได้เกิดมา พร้อมด้วยโสภณเจตสิก ที่ทำให้เป็นมนุษย์ ที่
ไม่บ้าใบ้ บอด หนวก พิการ แต่สามารถที่จะได้ประโยชน์
จากชีวิตที่ชีวิต ชั่วคราว แล่นสั้น ก็ยังมีประโยชน์ ที่จะ
ทำให้ สะสม ความดี และ ปัญญา ความเห็นถูกต้อง ต่อ
ไป...

...เพราะฉะนั้น แม้แต่คำถามสั้นๆ อะไรควรเสพ? ก็คือ
เดี๋ยวนี้ มีสิ่งที่ปรากฏ ฟัง จนกระทั่ง เข้าใจ แล้วก็จะรู้
ความต่างกันว่า ขณะใด ที่ยังเป็นนิमित อนุพยัญชนะ ด้วย
ความไม่เข้าใจ ขณะนั้น ก็เป็นอกุศล ถ้ากุศลไม่เกิด และ
กว่ากุศลจะเกิดได้ ลำบาก หรือว่า ง่าย? ก็เป็นสิ่งที่ต้อง
เป็นไป ตามเหตุ ตามปัจจัย...

...ถ้าเป็นคนทีสละสมกุศลไ้ว้มาก เห็นใครไม่เดื่อตร้อน
 เลย เป็นมิตรทันที หวังดี เกื้อกูลได้ ไม่ว่าคนนั้นเป็นใคร
 ทางกายบ้าง ทางวาจาบ้าง ทางใจบ้าง ดีกว่าไหม? ชุน
 เคื่อง ไม่ชอบ อะไรก็ไมรู้ อย่างนั้น อย่างนี้ ไม่มีประโยชน์
 อะไรเลย ทั้งสิ้น...

...เพราะฉะนั้น พระธรรมทั้งหมด แต่ละคำ ล้ำค่า คือ
 สามารถที่จะให้ความจริง และเมื่อฟังแล้ว เข้าใจแล้ว ก็
 จะได้พบข้อความในพระไตรปิฎก ที่ว่า น้าอัศจรรย์
 พระพุทธศาสนาทำให้รู้ว่า อะไรรควรเสพ หรือว่า ไม่ควร
 เสพ และอะไรที่มีประโยชน์ และอะไรไม่มีประโยชน์...

กราบเท้าบูชาคุณ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ที่เคารพยิ่ง
ขออนุโมทนาในกุศลทุกประการของ รองศาสตราจารย์ ดร.สวณิต ยมาภัย
ขออนุโมทนาในกุศลจิตของทุกๆ ท่านครับ

